Ann. VIII. Romae, Kal. Octobribus MDCCCCV. Num. X.

VOX URBIS

DE LITTERIS ET BONIS ARTIBUS COMMENTARIUS

SEMEL IN MENSE PRODIT

Pretium annuae subnotationis, *ante solvendum,* est: in Italia Libellarum 4,80; ubique extra Italiam Lib. 6,25; Doll. 1,25; Sch. 5; M. 5; Rubl. 3; Coron. 6,25.

Inscriptiones et omne genus indicationes pretio aequissimo referuntur, quod est in commentarii operculo Lib. 0.10 pro *unoquoque centimetro quadrato.*

Cuncta mittantur ad Aristidem Leonori *equitem, commentarii VOX URBIS possessorem et administratorem*

ROMA — Via Alessandrina, 87 — ROMA

Subnotatio fieri potest:

IN RUSSIA		IN ANGLIA	IN GERMANIA	IN CANADA
Apud Gebethner et Wolf	Apud "Kronika Rodzinna"	Apud Burns and Oates	Apud Fridericum Pustet S. Sed. Ap. et S. Rit. Congr. Typ.	Apud Librairie Granger Frères
VARSAVIAE POLONORUM Rakowskie Przedmiescie, 15.	VARSAVIAE POLONORUM Krakowskie Przedmiescie, 6.	LONDON W. 28, Orchard Street.	RATISBONAE in BAVARIA.	MONTREAL 1699, Rue Notre-Dame.

RERUM INDEX

ROMAE

EX OFFICINA *PACIS*, PH. CUGGIANI

35, Via della Pace

MDCCCCV

SUPELLEX AD RES DIVINAS.

Commentarii VOX URBIS administratio recto tramite suppeditat supellectilem omnem, qua tum in templis, tum in oratoriis ad res divinas uti solemus.

Mandata ad VOCIS URBIS administratorem (Romam, *via Alessandrina, 87*) mittantur, res praecise indicando quae quisque sibi cupit. Gratuito sumptuum aestimatio fiet.

SOCIIS MONITUM.

Sociis pluribus morem gerentes Idib. Novembr. an. MDCCCCII apud Commentarii *Vox Urbis* administratorem officium instituimus quod de negotiis Ecclesiasticis esset; de expediendis scilicet rationibus omnibus, quae apud Romanae Ecclesiae « Congregationes » aguntur.

Itaque si quis procuratione nostra uti velit, profecto temperantiam in pretio, studium atque alacritatem in opere inveniet.

SATURIO, Comoedia latinis versibus conscripta a clarissimo viro Ioanne Baptista Francesia et per Commentarii VOX URBIS paginas vulgata, in volumen redacta est, quod apud Commentarii eiusdem administratorem venale prostat lib. 1.

☛ IN LUDIS LITTERARUM OPTIMA TIRONIBUS SCENICE AGENDI EXERCITATIO. ☚

Ann. VIII. ROMAE, Kal. Octobribus MDCCCCV. Num. X.

VOX URBIS

DE LITTERIS ET BONIS ARTIBUS COMMENTARIUS

PRETIUM SUBNOTATIONIS:
In Italia: Lib. 4,80 — Ubique extra Italiam:
Lib. 6,25, Doll. 1,25, Sch. 5, M. 5, Rubl. 3, Coron. 6,25

SEMEL IN MENSE PRODIT

POSSESSOR ET ADMINISTRATOR:
ARISTIDES LEONORI, eques.
ROMAE - Via Alessandrina, 87.

POST PACEM.

Cruentissimum bellum, quod in ultima Asia gerebatur, tandem exactum est: pax candidis alis iterum arridet super orientis terras, praefulgida Dea. Grates habendae Deo primum Optimo Maximo, qui perficit ex malo bonum, quique novas iam parat hominibus utilitates, et post teterrimas pugnas vias novorum factorum meliores sternit: mox hominibus gratulatio habenda, qui Dei consilia adiuvarunt, ac primum Theodoro Rooseveltio, deinde utrique bellantium regi Nicolao atque Mutsuhito; Iaponio huic praecipue, qui post tot victorias, addere laureis voluit myrtos, et populum quem magnum armis ostenderat, non minorem pacis generosa cupiditate probavit.

❀

Hac quidem pace nova aetas mundo illucescit. Saeculum XIX maius inde apparuit, quod tanta seditione ortum est ac tanto bello confectum: at leges ab Evangelio mutuatae de hominum aequalitate ac libertate novo nunc triumpho coruscant; nam Iaponicis victoriis hic maximus fructus est, Russicam compaginem esse confractam et nova libertate instauratam. De libertate cultus, de popularibus legatis ad ferendas leges decreta Caesarea non alias quam bello cogente edita visa sunt, quae Russiam penitus renovabunt. Paratus autem est triumphus divino consilio, gladio Iaponico ministrante, ut abhinc saeculo per Europam reliquam libertatis victoriam Napoleonicus Mars diffudit, quae ad omnes gentes mundi iam dilatata est.

❀

Nec satis: novae enim aetatis aliud est signum: Europaeorum nempe mandatum de humanitate, ad omnes gentes armis et coloniis militaribus provehenda, esse confectum; quod contra per omne XIX saeculum opus varie perduraverat, neque semper aequo et iusto animo perficiebatur. Americani nordici primum Anglos expulerunt, deinde meridionales finitimi Iberos et Lusitanos eiecere. Coloniarum conatus autem apud novissimos barbaros Nigritas et Sinenses fiebant adhuc magna cum fortuna et crudelitate, quum repente Itali Aethiopum armis superati sunt. Mox ultimae Iberorum coloniae sunt eversae, qumque Sinensium litora patere adhuc occupantibus viderentur et paulo postquam maximum inde belli incendium exarserat, Iaponensis triumphus advenit.

❀

Hoc bello spreta adhuc gens, quam paene barbaram putabant, maximum Europae imperium et fortissimum, quod omnes terrebat, quod metuebant passim Europaei, vicit et fudit: hac victoria armis Europaeorum clausa Orientis limina, quae tantum reliqua erant, apparent. Sinenses ipsi iamque e somno surgunt; imperialis foemina spondet et ipsa proxime sese legatos populi advocaturam, exercitum dum instruit classemque parat. Quadringenties centena millia hominum flavi coloris hoc consilio arma et sapientiam nostram assumunt; Orientis discrimen iam nullum amplius est.

❀

Praeterea Iaponiorum victoria quamvis primo adspectu, idolorum victoria videatur, est contra novum Crucis tropaeum. Iaponii enim, dum nostrae humanitatis commoda omnia, et inventa, et leges amplexati sunt, inscientes aut scientes Christum celebrarunt, cuius Evangelio omnia haec imbuta sunt; ita plane, ut immani in bello barbari milites humanissime agere visi sint, magis autem quum de pace gerentes mitissimo animo egerint erga victos. Quo factum est ut Russica contra moles, quae Christum quamquam profitebatur, aulicam tamen et corruptam et speciosam tantum religionem exercebat, nunc pateat libertati, et per eam Christi evangelio renovanda prostet.

❀

Aliud denique factum est, ut nimirum, quod ante centrum et quasi fulcrum publicarum rerum erat hactenus in Europae terris et paene ad mare nostrum internum, hodie, ex Mediterraneo, ex Baltico mari, ex Atlantico oceano ad Pacifici immensum spatium mota sint.

Nam illud hodie cingunt potentissimae gentes: Russi, Americani, Iaponii et Sinenses, qui brevi fortissimi erunt futuri; Anglorum classes omnia maria persulcantes ab Australiana terra ad Canadensem attingunt, ita ut iam non de Europaeis fatis, sed de Asiaticis contentio fiat. Quid inde?..

At Christi Evangelium praedicatur nunc in universo mundo: Iaponii Christi legatos non occidunt, sed audiunt venerabundi; Sinenses eos necare proxime abstinebunt, (ut spes illucescit), quum libertas et ibi parta erit. Quinimo ad Asiae litora, unde orta est, provecta iam humanitas referet gradus, ita ut prope videatur proximum tempus, quo tandem saeclorum cursus compleatur. Nimia forte celeritate haec vaticinia trahuntur; at hodierna pax facile ea menti suadet, neque aliam indigitat futurae historiae viam.

PACIS FOEDUS

INTER IAPONIOS ATQUE RUSSOS.

Pacis foedus a Russorum Iaponiorumque legatis die V superioris mens. Septembris Portsmouth, in oppido Civitatum Foederatarum Nordicae Americae, subscriptum, XV articulis constat, quibus duo additi sunt rerum perficiendarum modos indicantes.

Ius itaque pacem et amicitiam restitutam declarat inter duorum Imperiorum Caesares atque invicem inter eorum subditos.

II° Russorum Caesar plane recognoscit Iaponiam in Coreano imperio rationibus civilibus, militaribus oeconomicisque praepollere, seque spondet nihil unquam consiliis oppositurum, quae Iaponia, composite cum Coreano guberniо, opportuna censebit circa directionem, tutelam rerumque Coreani Imperii inspectionem; cives vero Russici Russorumque negotia eodem ritu tractabuntur, quo cives negotiaque ceterarum gentium fruuntur.

III° invicem promittitur Mandchouriae territorium eodem tempore vacuum iri tum a Russicis tum a Iaponiis militibus, quum in demigratione hac populi ambo implicentur, eorumque conditio una eademque habeatur. Iura vero a personis privatisque societatibus iam antea acquisita integra manebunt.

IV° ad Iaponiam omnino transmittuntur Russorum iura a conductione parta tum Arthuri portus Dalnique territorii, tum finium aquarumque his adiacentium; bona vero iuraque civium Russorum protecta observataque erunt.

V° Russicum Iaponiumque gubernium invicem fidem suam interponunt ne rationibus generalibus obstent a Sinis, ad unam normam pro nationibus omnibus, ineundis ad expedienda commercia, industriasque in Mandchouria procurandas.

VI° ut Mandchouriana ferrivia a Russis simul et Iaponiensibus exerceatur lex est, eiusque limen Koang Tcheng Tse constituitur. Propriis viae partibus utraque natio gaudebit commerciorum industriaeque causa, firmum quum habeatur, Russos ferriviam suam conservare cum omnibus iuribus a pactione cum Sinis de ea-

Sociis et lectoribus

Commentarii nostri humanissimis.

Novo superveniente anno, quem VIII *Vox Urbis* inscribere gloriatur, non quidem, uti plerumque assolet, nova et magnifica promittemus; non enim sociis et lectoribus, qui constanter in itinere, neque eodem brevi atque expedito, nos comitati sunt, magniloquis verbis temerariisque promissionibus illudere opus est nobis, sed tantum ea adnotare quae in eorum veram utilitatem adducere constituimus.

Vox Urbis itaque in annum MDCCCCV ea erit, quam socii voluerunt: commentarium menstruum, qui non unum Urbis augustae matris sermonem, sed omnem cultum et humanitatem referat, eaque omnia quae inde, veluti ex radiationis centro, animos usque a longissimis orbis partibus amice cum genitricis animo coniungere valeant. Disputationes igitur, quae plerosque populos aliquo modo attingant, a publica re ad bonas artes, a litteris ad historias, a philosophicis ad sociales quaestiones suum locum apud nos hoc etiam anno invenient, atque simul nuncii, significationes, et documenta, quae tum circa catholicam rem, quam tueri gloriamur, tum circa eventus peculiari nota dignos, in varietate quamquam, *simplex dumtaxat et unum* opus reddant nostrum.

Sed aliud quoque expediemus, quod non paucorum sociorum desiderium explebit; articulos scilicet in quibus, quasi in parva tabula, simplici eoque facili stylo, descriptionibus, narratiunculis, dialogis, argumenta vitae maxime communia tractentur, unde liceat colloquia latine inire atque alere. Ita finem illum supremum, ut latinus sermo universalis, prouti dicunt, reducatur, non modo obliviscemur, imo etiam propius prospiciemus.

* * *

Maiora vero comparavit administrator; qui non modo immutatum reliquit pretium subnotationis, quod est in Italia lib. 4, 80; ubique extra Italiam lib. 6, 25 (doll. 1, 25; sch. 5; march. 5; rubl. 3; cor. 6, 25); sed ad magis magisque commentarium vulgandum curis creditum suis rationes vere favorabiles cavit, quae sequuntur:

Si quis socios novos duos comparaverit, pretiumque eorum subnotationis miserit, subnotationem gratis omnino sibi habebit; eoque bono gauderi poterit ipse subnotator novus, qui, sua vice, eadem gesserit. Quum iste scilicet socios alios duos nobis acquisiverit, facultas ei erit non duorum pretium, sed unius tantum mittendi, atque alterum faciendi suum, ut pretio pro subnotatione iam ante misso sese resarciat. Neque eum pudor teneat novos subnotatores de favore ipsi concesso aliquo modo certiores futuros: hi enim receptionis schedulam, veluti si pecuniam directe per se miserint, regulariter accipient. Haec una conditio, ut novi hi subnotatores intra menses duos, a propria cuiusque subnotatione decurrentes, requirantur, utque omnia ad Aristidem Leonori equitem (Romam in Italia, *via Alessandrina, 87*) recto tramite mittantur.

* * *

Quid plura?... Plura tamen administrator concedere sociis voluit, eaque paene incredibilia; id enim effecit, ut *VOX URBIS* **socii e loco domicilii sui in Urbem, atque inde in domicilium suum reverti gratuito possent.** Id iis paratum est — bibliopolis, uti patet, exceptis — qui ante Iulium mensem an. MDCCCCV sexaginta novas subnotationes collegerint earumque pretium integrum ad administrationem miserint. Societati itinerum notissimae Cook et Son munus commissum; ea, ubi primum a nobis certior facta erit, epistolarum commercium cum socio inibit, omniaque disponet ut is nullo impendio ab *Europae* loco ubi vivit Romam usque, atque Roma in domum suam, secunda, prouti vocant, ferriveharum classi usus, iter aggrediatur. Estne difficile nimis sexaginta socios novos comparari? En rursus benigne succurrit administrator: qui triginta tantum collegerit, dimidiatum pretium itineris habebit.

* * *

Sunt tamen qui eiusmodi curas negligent: num his praemium nullum erit? Atqui erit sociis omnibus, qui ante expletum Februarium mensem an. MDCCCCV debitum solverint suum; idque, more nostro, pulcherrimum: **imago** *heliotypice* expressa metr. 0,32 × 0,45 **Pium X Pontificem referens sacris ad solemnia indumentis ornatum atque benedicentem. —** Quod si denique socius tabulam illam maluerit metr. 0,22 × 0,45 iam in nostrum commodum unice superiore anno desumptam, ac Pontificiam dominationis auspicationem referentem a Pio PP. IX an. MDCCCXLVI peractam, quum exemplaria nonnulla apud nos sint adhuc, eam requirat, nosque, donec possibile erit, ei morem geremus.

* * *

Restat nunc ut sollicitudini nostrae sociorum favor in dies crescens respondeat.

Vox Urbis.

disputationum participes fiant, immo quo citius summa Alpium iuga Commentarium transcendat, nonne iuvabit idem ex nativa lingua in latinum convertere? Quod sane pergratum fore ducimus non Italis solum, sed toti Orbi, terrarum quia latinus sermo unus idoneus est, qui, omni sublato locorum, stirpium et linguarum discrimine, cunctas gentes, veluti populum « unius labii », una fraterna societate devinciat.

Ni memoria me fallit *Revue biblique internationale* ὄργανον – graeco nomine utar – est illius amplissimi Coetus Pontificii, qui a Leone XIII moderandis studiis biblicis institutus et a Pio X feliciter regnante novis auctus incrementis, Divini Voluminis custodiae sedulo invigilat. Quid ideo magis proposito respondebit, quam Coetus iste mei, etsi humillimi biblicorum studiorum in Venetis magistri, vota suscipiat et perficiat? Ne autem me superbia elatum – quod Deus avertat! – quis arbitretur, Ciceronis verbis huic disputationi finem imponam: « Fontes unde hauriretis, atque itinera ipsa ita putavi esse demonstranda, non ut ipse dux essem...; sed ut commonstrarem tantum viam, et, ut fieri solet, digitum ad fontes intenderem (*De Orat.* I, § 203) ».

Scribebam in Portu Romatino, kal. Septembr., MCMV.

MARCUS BELLI.

VARIA LATINITAS

PAROEMIAE SIVE ADAGIA

DE AMICITIA (1).

Ne salem et mensam transgrediaris. — Proverbium significat amicitiae ius, quod his rebus conciliatur, non esse violandum. – Salis nomine frugalem victum innui, passim e poetis licet cognoscere. Horatius in *Odis*:

Vivitur parvo bene, cui paternum
Splendet in mensa tenui salinum.

Idem in *Sermonibus*:

..... modo sit mihi mensa tripes et
Concha salis puri.

Verum in divinationibus videtur magis religionis causa solitus apponi. Cur autem hic honos sali potissimum sit habitus, quaeritur apud Plutarchum (*Symposiae problem.*, dec. IV). Nam et Homerus salem divinum appellat et Plato scripsit salem rebus divinis amicissimum familiarissimumque. Proinde Aegyptii honoris causa prorsum a sale abstinent, adeo ut ne panibus quidem vescantur sale conditis; neque est veri dissimile illos abdicasse sibi salem tamquam condimentum omnium suavissimum, ita ut non immerito obsoniorum obsonium appellatus sit. Nam sunt qui hac de causa salem gratiam nominarint, quod citra hunc omnia videantur insipida ingrataque. Quamquam illud maxime divinum in se salem habere visum est antiquis, quod a corporibus vita destitutis putrefactionem ac tabem arceret, neque sineret prorsum interire, diu morti velut resistentem animaeque, quoad liceret, vice fungentem. Huius itaque ut erat officium animantia tueri continereque, neque sinere compaginem dilabi, itidem sal animae exemplo cohibere credebatur corporum harmoniam ad tabem tendentium et membrorum inter sese amicitiam conservare. Hac eadem ratione fulguris ignem sacrum ac divinum arbitrabantur, quod ictorum corpora multo tempore perdurarent neque putrescerent.

(1) Cfr. num. sup.

(Ad proximum numerum).

DE ANIMANTIUM STUDIO APUD ROMANOS.

Ex lupae pietate Romulus Urbis conditor incolumis est servatus; neque si quis rem credat ad unguem, nimis incredulus censendus erit; superiore enim anno Russicus ursus puellam corripuit, in silvam abduxit, nucibus et pomis enutrivit; nihil igitur mirum si rava lupa Amulii nepotes in vita servaverit.

At Romulea gens nullam erga animantia grati animi significationem exhibuit; quamquam enim circenses ludi duo vix postrema per saecula reipublicae oborti sunt, Quirites tamen etiam per primum tempus belluas parum humanis modis habuere.

Quid, quum Cato ipse consul ex Iberia rediens in urbem, bellicum equum suum ibi dereliquit ut publicis expensis aliquantulum parceret? Quae quum Plutarchus enarraverit addit: « Utrum haec cautam animi magnitudinem an pusillanimitatem indigitent ipse lector diiudicet ».

At vicissim, quum circensia spectacula frequentius in dies proponerentur, de alendis atque curandis belluis Romanus populus nimis usque cavebat, neque aliud interdum cogitare videbatur, quamvis eorum cruciatus avidi et laeti semper in arena intuerentur.

Nam feritatis sensus ex uno in alium quasi contagium diffunditur, quem nec christiana lex valuit momento temporis submovere. Neapoli enim ad saeculum usque XIV gladiatorii ludi habebantur, quos et Franciscus Petrarca, Columnensi Purpurato Viro scribens, horrenti animo enarrabat dicens se hominem necari quum vidisset uno spectantium oblectamento, aufugisse statim e circo.

Tunc Ioannes Papa XXII excommunicatione vulgata interdixit ne quis similibus ludis aut adesset aut digladiaretur; attamen vetanti Pontifici nemo morem gessit quousque Carolus rex Pacificus crudeles ludos auctoritate sua regno submovit.

Quae quum Christifideles provecta iamdiu humanitate patrarent, eadem mirum non est Quiritibus delectationem attulisse, quamquam et eos inter non defuerint qui tantam crudelitatem improbarent. Cicero enim miseris illis spectaculis nullimode gaudebat, aiebatque sese intelligere non posse, quomodo bellua telo confossa aut laniatus homo tantam pararent hominibus delectationem. Attamen philosophi atque prudentes viri, ne quidquam de republica maledicerent, cuius sumptu ea spectacula habebantur, omnino de re silebant.

Neque adhuc innotuit quo pacto tanta bestiarum multitudo Romam adduceretur; nam quum amphitheatrum Flavium primum populo patuit, quinque belluarum millia caesa sunt, sex autem millia domesticarum: forte qui longinquis in provinciis praetores erant tot belluas Romam mittebant, ut de Senatu et populo bene mererentur. Magno autem numero belluas et privatorum sumptu advehebantur, qui eas deinde in foro venumdabant. Neque aliud initium Crassi odium in Caesarem habuit, quam quia Caesar leones duos sibi emerat, quos Crassus populo donare statuerat.

Nam quisquis de capessenda republica cogitaret aut gloriam et ambitum captare vellet, permagna in circenses ludos ita erogabat, ut Romanus quisque locuples liberalitate publica hodiernos omnes Croesos, quos gignit America, vinceret.

Simmacus olim, imperii patricius, narratur bis millies centena millia auri in haec dispersisse; atque tamen quum dies indictus adfuit omnia imparata erant, vix paucae belluae aderant, deerant ursi atque leones, crocodili Romam ducti nec potum sumere nec cibum volebant, ita ut eos interficere oportuerit, ne fame perirent; Saxones vero captivi triginta ad ludos selecti, sese invicem in carcere iugulaverant ne populo spectaculo essent.

Erant vero et incruenta spectacula proposita pueris, qui eis maxime delectabantur. Ludi erant ridiculi et ioculares; at quomodo plebs sanie et sanguine assueta innocentiae miracula dilexisset? Contra, plebs quoque iis aderat frequens neque iam, ut Sanctus Iacobus scripsit, animal aut avis Romae erat, quae non erudita esset ad ludos.

Erudiebantur equi atque boves; nec simiae deerant quamquam perrarae; omnium vero peritissimi canes, quos adeo optime Romani docebant, ut in scaenam prodirent personam scaenicam acturi.

Huiusmodi belluarum studium omnes ita animos subvertebat, ut leones usque veluti amicos et comites homines haberent, canes tamquam filii haberentur, aves, rari praecipue versicoloresque, aureis caveis custodirentur per domus. Ipse Tullius canes valde diligebat, eosque inter atque homines hanc differentiam instituit, canes praesens tantum tempus inspicere, de praeteritis et de futuris minime sollicitos; homines contra et praeterita et futura recte pendere et experientia duce futuris eventibus prospicere, ex causis effectus praenoscere mentisque complexu totius vitae semitam dimetiri.

Seneca etiam Marcusque Aurelius Caesar benevolentiam in belluas edocuerunt, neque philosophi defuere, qui carnibus animantium abstinendum censebant, ut Pithagorici, qui animarum transmigrationem in belluas fieri credebant. Itaque Seneca ad annum carne abstinuit; sed, quum a Tiberio Caesare edictum esset, ne talis abstinentia servaretur utpote vetitarum religionum indicium, ad carnium cibos rediit, quamquam parcissime.

dem ferrivia struenda sibi tributis. Iaponiae proprietas erit fodinarum iuxta suam ferriviae partem iacentium, servatis tamen iuribus personarum societatumque privatarum. Utrique parti hoc foedus paciscenti integra libertas erit omnia capessendi, quae in territorio suo opportuna videantur.

VII° Russi Iaponiique spondent se ad Koang Tcheng Tse suam cuiusque ferriviam simul iuncturos.

VIII° conveniunt se Mandchouriana ferrivia ita usuros, ut nullo obstaculo commercia advehantur.

IX° Russia Iaponiae cedit Sakaline insulae inferiorem partem ad quinquagesimum gradum nordicae latitudinis usque. Coloni vero Russici liberi erunt, iusque eis recognoscetur illic permanendi, servando civitatem suam. Ex altera parte Iaponiis erit facultas cogendi Russos, ad illam insulam poenae causa addictos, ut territorium ipsis concessum relinquant.

XI° Russia pactionem promittit, cuius vi subditis Iaponiensibus ius concedatur in Russici territorii aquis, in Iaponico, Okhotskio atque Behringio mari piscandi.

XII° Russi Iaponiique invicem dant fidem se omni ex parte renovaturos commerciorum conventionem inter duo gubernia ante bellum exsistentem, cum levi tamen minutiarum immutatione, atque cum clausula quae vulgo a «natione maxime adiutae» nuncupatur.

XIII° dant pariter fidem se ultro citroque captivos commutaturos, eorum penum pretio solventes, quod documentis probetur.

XIV° constituitur hoc pacis foedus gallica et anglica lingua iri redactum; gallico textu Russis, anglico Iaponiis fidem faciente; in dubiis gallicus textus unus auctoritatem obtinebit.

XV° decernitur foederis eiusdem sanctionem intra dies quinquaginta a regibus utriusque civitatis iri subscriptum. Legationes Galliae Civitatumque foederatarum Nordicae Americae «intermedii», quod dicitur, munere fungentur inter Iaponiense Russicumque gubernium, atque foederis sanctionem per telegraphum nunciabunt.

Denique additi articuli huiusmodi fuere:

a) Mandchouriae demigratio a duobus exercitibus fiet intra menses XVIII a foederis subscriptione per legatos utriusque gentis facta, primaque agmina discedent quae ulterius producta sunt. XVIII autem mensibus elapsis, non ultra quindecim milites pro unoquoque chilometro ad ferriviae custodiam hinc inde relinqui poterunt.

b) Peculiaris «designationis commissio» in ipsis locis fines describet, qui Sakaline insulae partem Russicam a Iaponica divident.

STUDIA BIBLICA.

Anno superiore, de studiis biblicis hoc in Commentario sermonem instituens (1), paucis absolvi, quae SS. Litterarum in scholis tradendarum rationem in universum attingerent, nonnulla tamen celans animo, quae tunc, temporum adiunctis, latius exponere prohibebar.

(1) Cfr. an. VII, n. VI.

Nunc autem, quum mihi, etsi per breve tempus, a scholae laboribus vacuo aliquid otii scribendi facultatem dederit, iterum ad intermissa me referens, dicam primum de Commentariis ad rem biblicam spectantibus; quae quanti potissimum doctoribus sint, ut in promptu habeant vel inventa nuper, vel quae vetera sanae artis criticae opera inlustrata ad rectam Sacrorum Librorum interpretationem pertinent, omnibus constat. Neminem enim latet de bonis artibus, litteris ac doctrinis Commentaria studiosis hominibus, praeter accuratam doctorum librorum lectionem, iter expedire, ut suam quisque provinciam optime noscat atque ab inopino hostium impetu tueatur. Equidem si fonticulum cum magno flumine comparaveris, infelix, operam perdideris! Attamen parvis magna iuvari usus docet. Idque animadvertere oportet, ut in re de qua agimus, Commentariorum utilitatem percipias; quae Commentaria, pro eruditorum hominum tractationibus, sic se habent ut rivi, qui ex magno flumine profluunt. Etenim undenam animi motus, qui in dies percrebescunt, sententias in disputationem deductas, uno verbo doctrinarum progressum facile noveris, nisi ex hisce Commentariis, quum libri, non raro, saltem aliqua ex parte, vix in lucem editi, senectute laborent? Igitur patet Commentaria huiusmodi, bona quidem disciplina commendanda, tam urgenti necessitati plane satis facere.

Iamdudum in Italia nostra praeclara et bene merita de theologicis et philosophicis doctrinis Commentaria exstant, in quibus et rei biblicae saepe locus conceditur; sed quum mihi mens sit de doctoribus magis quam de tironibus sermonem persequi, quumque rem biblicam suis finibus cupiam circumscribere, minime aperte me fateri pudebit, penes nos Italos nullum exstare veri nominis biblicum Commentarium, quod scilicet in omnibus biblicorum studiorum partibus explendis – puta, in iis quae ad antiquitatum Iudaicarum notitiam, divinae Inspirationis naturam et limites, SS. Librorum αὐθεντίαν et interpretationem, linguarum hebraicae et graecae cognitionem pertinent – totum se praecipue conferat.

Hic vero non inficior me in nonnullas difficultates incurrere.

Opponat quispiam: «Quod iure doleas biblicae doctrinae cultores validis interdum destitui armis, quibus id quod a rerum novarum auctoribus contra christianam fidem obiici possit occupent vel reiiciant, non repugno; sed optimo iuvare consilio, ne vota ventis demus, hoc opus, hic labor est! Cuiusque vel mediocris hominis est vitia detegere, non autem remedia aliqua procuratione excogitare!» Nil habeo quod improbem, praesertim quum permulti, nugacitatis fascinatione decepti, dum ad inceptum celerius festinant, longe ante quam optatam metam contingant viribus deficiunt. At si non nostra, quid vetat quominus aliena ope utamur? Neque profecto id efficiet, ut, progrediente tempore, propriis fulti viribus, ea quae nunc desiderantur assequamur. Sed res, in praesentiarum, nonnihil negotii in se habet, quippe quae subtilium ingeniorum auxilium expostulet ac non sine magna impensa ad effectum adduci queat. Praestabit ideo oculos alias vertere, et mox invenies quae tibi opus erunt ad munus biblici doctoris rite obeundum.

Prodit enim iam quartum et decimum annum Lutetiae Parisiorum in Galliis vigetque pulcherrimum ad rem Commentarium, cui nomen *Revue biblique internationale* inditum est, quod omnes biblicas quaestiones, pro temporum necessitate positas, disceptat et explicat, atque inventa, quaecumque sunt, ex nuperis effossionibus, tum in Palaestinensi agro, tum in finitimis regionibus, postremo codices antiquissimos ex bibliothecarum latebris eductos recenset et explanat, ita ut biblicus doctor nulla fere ope egeat, non solum ad *rationalistarum* acies profligandas, sed sanae artis criticae praeceptis imbutus, firmae turris instar, quae, ventis obvia, nescit nutare, inexpugnabilis fiat.

Huic Commentario scribendo doctrinae biblicae peritissimi viri praesunt: Lagrange, Vigouroux, Battiffol, Knabenbauer, Bruneau, Weikert, etc. Quorum nomina, quum quibuscumque in SS. Litteris vel mediocriter versatis notissima sint, nulla certo erit suspicio cur ego, omnium minimus, intempestivae laudis causa, digna quae lectorum admirationi meis verbis commendentur, censeam. Commentario nomen date, doctas eius paginas intenta cogitatione volvite, nocturnis versate manibus, versate diurnis vos, qui in SS. Litteras in scholis tradendas incumbitis, reique veritatem factum lucide evincet!

Verum enim vero animo dolendum est hoc Commentarium non eo quo par est ambitu apud nos esse vulgatum. Nos Itali – da veniam verbo, benigne lector – natura fortasse desidiores severioribusque studiis repugnantes facile omni vento doctrinae abripimur, novitatique plus aequo indulgentes, contenti sumus si quae de re biblica in ipsis quotidianis Commentariis sine arte et cura passim feruntur raptim delibemus, haud rati quonam ex fonte, limpido an lutulento, novarum doctrinarum pronuntiata decurrant. Cui studiorum levitati nonne remedium efficacissimum, quod iam adest, afferemus?

Ceterum – ad veritatem loquar – non me fugit quamdam inesse difficultatem in eo de quo huc usque disputavi; cui tamen difficultati facili modo consulere poterunt illi docti viri qui tam peropportuni Commentarii curam gerunt. Multi ex Italis gallicam linguam callent, sed non omnes. Quodsi res est de catholico clero, cuius vita in pastoralibus sacri ministerii muneribus tota versatur, quis non videt maximum superesse impedimentum, si cum temporis angustia linguae gallicae imperitia pugnet? Accedit quod non satis est quaelibet inchoata gallicae linguae notio, ut quisque quae legit penitus perspiciat planeque cognoscat: in iis enim quae theologicam doctrinam spectant accuratus propriorum verborum usus requiritur, ambigue dicta omnino tollenda; item in codicibus et antiquitatis monumentis inlustrandis obscuriora saepe legenti occurrunt vocabula, quae facilem rectamque explicationem exposcunt. At haec omnia italico clero, qui gallicae linguae consuetudine non utitur, haud parvum negotium facessent! Quid ergo agendum? Ut omnes sine ullo labore tot doctorum hominum

THERESIA VIRGO.

Simulacrum venustissimum, quod vere Flaminis igneo afflatu conceptum a Laurentio Berninio videtur, Romae in templo apud Thermas Diocletiani, quod a Pragensi victoria obtinuit nomen, quodque Monachi Carmelitae custodiunt et colunt, insigne est. Hoc in altare eminet Theresiae monumentum, quae « Seraphim » vocari meruit prae infinito paene studio quo Christum Iesum dilexit.

Theresia Abulae, insigni in urbe Iberiae, nata est parentibus quidem tum genere, tum virtute clarissimis. Amare Deum primis ab unguiculis quum didicisset, admiranda futurae sanctimoniae specimina cito puella dedit. Quum enim Martyrum gesta audiret aut perlegeret, spiritus eius tantum inde fervorem suscepit, ut domum linquens dulcesque parentes in proximam aufugeret Africam, ubi inter infideles pro Fide diceret sanguine testimonium. Sed reducta a patruo ad suos, non destitit quin multiplicatum martyrii desiderium piis largitionibus atque assidua oratione solaretur.

Paulo post matre orbata, nimium humanae tristitiae non indulgens, Virginis patrocinio veluti matri sese commendavit, quae ipsam revera veluti filiam Theresiam habuit. Henricus Joly, qui ex novissimis sacrarum rerum scriptoribus in sanctorum vita enarranda magis nunc eminet, (1) piae virginis gesta quum recolit, hoc praecipue punctum adnotat, ex quo futurae sanctitatis gressus Theresia ingreditur.

Ex quo enim orphana fuerat, ut Virgini omnino vacaret, Carmelitarum sodalitio se addixit, ubi deinde per duodeviginti annos vitam transigere ita visa est, ut ad ultima sanctitatis culmina ascenderet.

Verum non modo suae animae profectum Theresia persecuta est, sed etiam fortiter ac constantissime proximorum saluti prospexit. Quare Pio IV Pontifice adprobante primum mulieribus, deinde viris observandam proposuit severiorem eius instituti regulam, quod praesertim opus sancti Iosephi patrocinio sese consequutam dicebat, quem ut patrem animae suae piissime semper coluit, et proximis colendum praedicavit.

Et profecto mirum apparuit virginem monialem triginta et duo monasteria inopem aedificare valuisse, quamquam saeculi principes acriter inceptum eius plerumque adversarentur. Dum autem magis in dies divini amoris igne repletur, tandem meruit se die quadam in oratione angelum videre, qui ipsius cor ignito iaculo transverberaret, et audire simul Christum, qui data dextera, Sponsam eam diceret, quae eius honorem procuraret.

Sponsi itaque consilio, maximae perfectionis votum emisit efficiendi semper quidquid perfectius esset. Multa autem caelestis sapientiae documenta scripsit, quibus fidelium mentes ad supernae patriae desiderium maxime excitarentur.

Quamvis acerrimis morbis affligeretur, tam anxio desiderio castigandi corporis aestuabat, ut hoc ciliciis, flagellis saepe excruciaret; neque his contenta, Deum enixe orabat solita precatiuncula: « Domine, aut pati, aut mori ». Prophetiae quoque dono excelluit, eaque tam generose a Domino ditata est, ut saepius exclamans peteret, beneficiis in se divinis modum imponi, nec tam celeri oblivione culparum suarum memoriam aboleri. Nec mirum quod culparum se ream faceret, quia in prima iuventute, antequam Carmelum ascenderet, pertrahi sese mundanis deliciis senserat, et aliquantulum saecularibus desideriis et vanitati cesserat.

Sed tandem, confecta non tam aetate nec morbis, quam potius intolerabili incendio amoris divini, Abulae graviter aegrotavit. Obitus sui diem praesensit, sacris omnibus sese munivit, alumnas omni consolatione refecit, ac tandem sub columbae specie, mirantibus omnibus, anima eius candida evolavit ad Deum, anno millesimo quingentesimo octogesimo secundo.

Morienti visus quoque fuerat adesse Iesus inter agmina angelorum coruscantia, et arbor arida cellae proxima tunc ex improviso effloruit. Corpus autem incorruptum ad hanc diem Abulani colunt devoti; dum nomen venerantur certatim omnes cives catholici, qui ubique gentium morantur.

(1) Cfr. *Santa Teresa* per Enrico Joly. Traduzione italiana sulla IV edizione francese. Romae edid. Desclée, Lefebvre et Soc., 1905. (Ven. lib. 2).

Non uniformiter secundum mensuram delictorum increpationes quoque inferri debent; sed aspici diligenter eorum, qui deliquerunt, vires atque propositum; ne forte volens rupta sarcire, maiorem operetur diruptionem, et cupiens erigere collapsa casum inferat graviorem.

S. Ioan. Chrisost.

FABULAE SELECTAE FONTANII
A IOANNE BAPT. GIRAUD LATINE REDDITAE

PASSIM RETRACTATAE A FRANCISCO XAV. REUSS (1)

CXLV. — Leo.

Rex libycus Leopardus erat, cui proxima cervos
Silva ministrabat, rusque boves et oves.
Nascitur haud procul inde leo, salvereque natum
Pardica maiestas rite pieque iubet.
At simul arcessit vulpem, quae regis in aula,
Ante senatores, prima ministra sedet.
Cui rex: - « Ora geris turbata: leunculus an te
Scalpsit? At exstincto patre, quid ille nocet?
Pupilli potius sors est miseranda; tenebit
Vix sua regna, novi queis nihil adiiciet ».
Quassat ad haec vulpes caput, et: - « Miserescere tantum
Talis - ait - catuli non satis esse reor.
Aut mulcendus erit donis, aut ante necandus,
Quam duro fuerit dente vel ungue potens.
Belligero siquidem natus sub sidere, victor
Ille suos hostes, auspice Marte, teret.
Hunc igitur (nam fidus erit sociis) tibi iunge
Foedere; ni facias, trade repente neci ».
Vulpes incassum monuit: nil rex, nihil aula
Decernunt; placet his mollis inersque quies.
Rugit at ecce leo, non ille leunculus olim
Spretus; iamque suos pardus ad arma vocat.
Qui, dum Bellonae iubet aera sonare per agros,
Rursus ab accita vulpe reposcit opem.
At vulpes: - « Eheu! tibi sera medela paratur.
Auribus ista tamen buccina parcat atrox.
Tum socios dimitte tuos, imbelle quod agmen
Unum novit: oves usque vorare tuas.
Agmen tale leo ridet, cui tres sine sumptu
Iunguntur socii; vis, furor, ingenium.
Iratum mollire stude: par mitte bidentum;
Mitte duplex, munus si videatur inops.
Adde bovem, quo non melior tua prata pererret;
His opus est, ut sint cetera salva tibi ».
Sprevit consilium gens Pardica: causa malorum
Dira suis sociis, dira perinde sibi.
Hostem praevalidum pardus sociique lacessunt
Nequicquam; victor sternit utrosque leo.
Crescere si iuvenem rivalem siveris, hunc tu
Cautus amicitiae foedere iunge tibi.

CXLVI. — Lupus et Vulpes.

Artibus atque dolis, Aesopo iudice, vulpes
Vincit quotquot alit terra rotunda feras.
At lupus ipse, fame longa vel dente canino
Admorsus, suevit non minus esse vafer.
Hunc et crediderim, si dissentire magistro
Fas sit, vulpinos vincere posse dolos.
Quadam nocte tamen, quum luna ruberet adulta,
Praevaluit vulpes: res ita gesta fuit.
Vulpes in puteo lunarem conspicit orbem:
- « Caseus est - inquit - grandis, eritque meus ».
Unda trahebatur putealis, dum rota binas
Alterno situlas ordine mergit aquis.
Insilit in situlam vulpes ieiuna supernam;
Urna repente cadit, surgit et urna soror.
Heu! miseram pecudem, plectendam funere certo,
Altera ni sit lanx pondere pressa novo!
Altera ni pellecta pecus phantasmate vano
Vulpinum faciat (limina mortis) iter!
Lugubre per triduum furit hoc in carcere vulpes,
Nec fera desertum praeterit ulla locum.
Iam superis captiva diu valedixerat auris,
Quum subit impransi frons inopina lupi.
Cui subito vulpes: - « Ades opportunus, amice;
Tune vides discum, quo mea mensa nitet?
Caseus est pinguis, quem Pan tractavit; eidem
Candida lac Io, lecta iuvenca, dedit.
Si qua Iovem febris quartana lacessere posset,
Haec medicina Iovem redderet incolumem.
Hoc quod in orbe vacat segmen, prior ipsa comedi;
Pars tibi, quae superest, pabula larga dabit.
Ergo fac situlam citus ingrediare supernam,
Quam tibi subvexi cauta piensque soror ».
Nempe adeo sua verba linit fera callida melle,
Ut lupus in sinum pensile prosiliat.
Nec mora, devotus lupus undas fertur ad imas,
Dum vulpes, vivis reddita, sulcat agros.
Ne ridete lupum, lectores; vos capit ipsos
Haud raro tricis lingua dolosa suis.
Nam quod quisque timet trepidus, quod fervidus optat,
Hoc praeceps animus credere suevit item.

CXLVII. — Avarus et Simia.

Dives acervabat nummos; semel orta cupido
Suevit nummorum crescere, fitque furor.
Auri vir noster vigil et per somnia montes
Cogitat, unde tamen commoda nulla trahit.
Gazam, ne rapiant fures, comportat in arcem,
Undis quam septam legerat aequoreis.
Heic amat aureolos (quae res mihi taedia ferret)
Pendere, metiri, dinumerare suos.
Computat; at summam quoties deducit, abesse
Thesauri partem comperit atque dolet.
Namque fenestellam pransurus linquit apertam,
Raptas unde iocans simia iactat opes.
Ostia conclavis tantum male cautus avarus
Obserat abscedens; ipsa sed arca patet.
Accidit ut quadrupes, domino de more profecto,
Neptuno vellet munera ferre nova.
Non ita Iudaeo volupe est cumulare talenta,
Ut pecudi nostrae dilapidasse fuit.
Unguibus en rapit hinc, rapit inde numismata fulva,
Quae volitare procul moxque natare docet.
Ac nisi ludentem reditus turbasset herilis,
Quotquot opes aderant, pontus haberet hians.
Dives avare, tua qui nescis utier auro,
Hoc tibi ne rapiat fors inopina, time.

CXLVIII. — Duae Caprae.

Libertatis amans, ardet bene pasta capella
Huc illuc agilem ferre referre pedem.
Pascua tum petulans per montes invia lustrat,
Vix ubi pastori semita rara patet.
Si quis inaccessus locus est, turritaque rupes,
Huc barbata pecus, scandere laeta, subit.
Binae forte caprae, queis ungula candida, vallem
Liquerunt, genium quaeque secuta suum.
Sedibus oppositis egressas sors ad eumdem
Fert ambas rivum; dividit unda vagas.
Pons (levis asser erat) ripam iungebat utramque:
Mustelis binis vix satis ampla via.
Torrens exiguo mugit sub ponte profundus;
Aures obtundit, corda repletque metu.
Arctum neutra tamen callem declinat Amazon;
Quo fert una gradus, aemula tendit item.
Sic ad colloquium, cuius fuit insula testis,
Hinc ibat Lodoix, inde Philippus Iber (1).
Ergo procedunt adversa fronte capellae,
In media donec stant titubante trabe.
Ambas ire retro stirps nobilis atque superba
Mens prohibet, nulli cedere docta pari.
Altera ducit enim genus a praestante capella,
Quae, Galatea, tibi candida mulctra dabat;
Sanguis Amaltheae fuit altera capra, tonantem
Quae nutrix aluit, teste Marone, Iovem.
Ire negant retro rivales; pugna fit: asser
Nutat; praecipites flumen utrasque vorat.
Aemulus haud raro, quem provocet aemulus alter,
Huic simul atque sibi damna necemque parat.

CXLIX. — Felis senior et iunior Mus.

Incidit in felis senioris musculus ungues,
Musculus impubes, in ioca pronus adhuc.
Tentat inexpertus veteranam flectere felem
Argumentorum pondere, vique precum.
- « Da mihi - captus ait - da vitam; numquid herilis
Ex me, tam gracili, damna culina feret?
Si quid edam, dominumne putas, dominamque vel
Natos ac servos posse perire fame? [horum]
Farris grana duo mihi prandia iusta ministrant,
Unaque nux plenum me teretemque facit.
Nunc macilentus ego; sine me pinguescere, proli
Donec opima magis porrigar esca tuae ».
Sic vitam rigido mus exorabat ab hoste;
Qui tamen: - « Insulsas, - inquit - omitte preces;
Nil iuvat has garrire mihi: surdae canis auri.
Feles, haecque senex, parcere nulla solet.
Nigrae (nam moriere) Stygi lamenta fer ista;
Non deerit natis altera coena meis ».
Dictum res sequitur. Quam fervida saepe iuventus
Implorat veniam, dura senecta negat.

CL. — Silva et Lignator.

Parcebat silvae lignator; namque securis
Ansam forte suae fregerat iliceam.
- « Da ramum - sic ille rogat - da, silva, vel unum,
Ne mea torpescat desidiosa manus.
Iam non in tua damna meum, quo vivere cogor,
Extendam ferrum, silva colenda mihi.
Caedendos aliunde petam, te sospite, truncos;
Umbrosumque tibi stabit, amica, decus ».
Credula silva viro mendaci ligna ministrat,
Instrumenta sui (proh dolor!) interitus.
Immittit ferro donatam perfidus ansam,
Inque pium rursus saevit, ut ante, nemus.
Sternit ibi quidquid commendat forma vel aetas,
Vix humili myrto parcitur atque rubis.
Sic est mos hominum: queis si benefeceris, aequa
Pro mercede, tibi damna parare soles.
Ah! quoties luxi, quos vastat dira bipennis,
Iucundos lucus, umbriferasque vias!
Questibus incassum caelum terramque lacesso;
Heu! vitio rapitur gens male grata suo.

(1) Cfr. num. sup.

(1) Alluditur hic ad insulam Phasianorum sitam in flumine Bidassoa, quod flumen Galliam ab Hispania dividit, ubi legati Ludovici XIV et Philippi IV, anno MDCLIX, de pace conubio firmanda egerunt.

EX SS. CONGREGATIONIBUS ROMANIS

SENTENTIAE NOVISSIMAE SELECTAE.

Ex Congregatione Sacrorum Rituum, Indulgentiarum et Sacrarum Relliquiarum:

— Ritus proprius, quo Carmelitae Antiquae Observantiae utuntur in celebratione Missae et in administratione Sacramentorum et Sacramentalium retinendus est ab omnibus Religiosis ad Ordinem pertinentibus, iis non exceptis, qui ad paroecias regendas assumuntur. Neque est improbanda praxis recepta in Liturgia Carmelitica, ut quae formae ac coeremoniae pro uno vel altero Sacramento deessent in ritu Ordinis peculiari, ex Rituali Romano desumerentur. Est tamen in facultate Prioris Generalis Ordinis Carmelitarum A. O. tam ritus peculiares Ordinis, quam eos qui ex Rituali Romano supplentur, in unum volumen colligere sub titulo *Ritualis Carmeliticus* et omnibus suis subditis huius Ritualis observantiam praescribere. (Ex decr. die XXIV mens. Maii MDCCCCV).

— Consuetudo, licet perantiqua, cuius vi Canonicus Hebdomadarius utatur stola in omnibus horis canonicis persolvendis, uti legitima habenda non est, ideoque minime servanda. Neque vi eiusdem consuetudinis, diebus in quibus iuxta Caeremoniale Episcoporum assumenda sunt pluvialia, Hebdomadarius potest in habitu chorali manere usque ad hymnum et tunc assumere pluviale. Quin etiam in Vesperis solemnibus pluvialia nequeunt assumi et deponi in ipso choro. Qui autem assistunt Hebdomadario tempore thurificationis esse debent iidem qui ab initio parati fuerunt, non quidem duo alii Beneficiati simplici habitu chorali induti. Denique sustineri nequit consuetudo ut duo Canonici, absente Episcopo, induantur pluvialibus ad fungendum munere assistentium in diebus solemnioribus. (Ex decr. d. XXX mens. Maii MDCCCCV).

— In Ordinatione peragenda Sabbato quatuor temporum Pentecostes, vel diebus Dominicis ex indulto Apostolico, pronuntianda sunt ante singulas Orationes super Ordinatos verba Pontificalis: *Flectamus genua*. (Ex decr. d. VII mens. Iulii MDCCCCV).

— Anniversarium Dedicationis ecclesiae etiam a Regularibus celebrandum est sub ritu duplici I classis cum Octava in ecclesiis tam consecratis, quam non consecratis, iuxta decretum 3522 *Amalphitana* sub die XX mens. Aug. MDCCCLXXX et decretum generale 3863 *Celebrationis festorum Patroni loci, Dedicationis ac Tituli ecclesiae* sub die IX mens. Iulii MDCCCXCV, ad III. (Ex decr. d. VII mens. Iulii MDCCCCV).

Instructio ad excmos Vicarios Apostolicos per infidelium terras potestatem ordinariam habentes de processibus in causis Martyrum conficiendis.

Quum Ordinariae Potestatis praecipuum sit munus omnia curare quae ad fovendam augendamque gregis pietatem et religionem conferant, quumque magis id spectet Viros Excellentissimos, qui per infidelium fines Vicarii Apostolici muneribus funguntur, eos itaque oportet curare quam maxime ut christiani nominis Martyres, qui per suas provincias odio infidelium fuerint morte mulctati, digno sane honore ab Ecclesia augeantur, et ad Beatificationis cultum erecti proponantur in exemplum ceterorum fidelium.

Qua in re igitur primam atque praecipuam eorum curam esse oportet ne documenta ac testimonia de martyrio, quod illi sustinuerint, amittantur vel disperdantur, sed ut contra diligenter collata eos processus constituant, quorum ope liceat Apostolicae Sedi de eorum gestis tuto cognoscere Martyrumque aureolam et coronam iure illis tribuere.

Igitur non erit abs re nonnullas Excellentissimis Viris enucleate praebere normas, quibus recte magis magisque legitime in huiusmodi probationes colligendas incumbant, atque undique utilem tum Ecclesiae universae, tum suis praesertim gregibus operam navent. Atqui, quoniam tum a communi Ecclesiae iure, tum atque potissimum a praecipuis legibus, quae negotia Canonizationum Beatificationumve gubernant, praeliminariorum processuum onus Ordinariae auctoritati fuerit relictum, ea brevi adnotanda sunt quae ut rectam huiusmodi inquisitionem satis superque valeant. Nam, quum de Ordinariis agatur qui multiplices inter adversitates, gravissimaque inter obstacula, per gentes saepe inimicas suum gerant munus, haud aequum erit easdem ab illis exspectare sedulas ad unguem cautelas, quae pro Ordinariis processibus ut plurimum requiruntur, quum iis praesertim Postulatores causarum uti queant *in linea aequalis probationis* cum Processibus Apostolicis, vel ut una cum hisce compulsentur plerumque supplicare assueverint.

Igitur in inquisitionibus adornandis spectare oportet ritus formam ante omnia, deinde vero qua de re processus instituatur.

Quoad formam in re nostra satis erit, si adfuerint substantialia iudicii: legitima nimirum iudicis potestas, legitima testium examina, authenticus processus rogitus. Hunc ad finem:

Quod est de legitima iudicis potestate:

1.um Aut Ipse Vicarius procedat oportet vel sacerdotem aliumve iudicem ecclesiasticum, ordinaria, qua pollet potestate, deleget ad iudicis munus sustinendum.

2.um Ut iusiurandum, sive tacto pectore, si iudex erit Episcopus, sive tactis Evangeliis, si clericus, de fideliter adimplendo munere edat in hanc formulam:

« Ego N. N. infrascriptus, tactis hisce sacrosanctis Dei Evangeliis coram me positis, iuro et promitto fideliter et diligenter adimplere munus mihi commissum circa constructionem Processus Informativi in causa Beatificationis et Canonizationis, seu declarationis Martyrii Servi Dei (vel Servorum Dei) N. N. ad formam decretorum S. R. C. et praesertim novissimorum, quae confirmata fuere a San. Mem. Innocentio PP. XI; necnon iuro et promitto religiose servare secretum de Testium depositionibus, nec de iis loqui cum aliqua persona, excepto Actuario pro eodem Processu deputato, sub poena periurii et excommunicationis latae sententiae a qua nonnisi a Summo Pontifice (excluso etiam Maiori Poenitentiario) praeterquam in mortis articulo absolvi possim. Et ita promitto et iuro: sic me Deus adiuvet et haec sancta eius Evangelia ».

Qua de formula praestiti iurisiurandi Actuarius testabitur, qui eam in primordiali Processus Sessione ex integro referet; atque Iudex formulae subscribet: « N. N. Vicarius Apostolicus », vel « N. N. Iudex deputatus. » — Et simili formula Actuarius deputatus iuret eique descriptae Iudex ipse (Vicarius vel subdelegatus) subscribat, ut constet de Actuarii delegatione legitima.

Hisce praemissis, quum legitime constitutum tribunal habeatur, testes audire opus erit. Eos vero seligi a iudice oportet, qui apprime instructi noscantur de rebus, quarum cognitio sumenda est.

Sed primum interrogandus est testis super interrogatoriis praeliminaribus consuetis: videlicet: 1.° de nomine, patria, aetate, conditione sua, de sua religione, an sit baptizatus vel non, an confirmatus vel non, an praeceptum paschale semper adimpleverit.

2.° Interrogandus an fuerit unquam processatus, vel inquisitus et qua de causa et iure, an iniuria et quo exitu, an fuerit unquam excommunicatus, an a censuris promeritis fuerit solutus.

3.° An Dei Famulum, vel Dei Famulos cognoverit, de visu, vel de auditu, et a quibus; an cum his sit conversatus vel non; an ab aliquo fuerit instructus de ea quae deponenda habeat, vel ab alio fuerit studii vel odii causa ad deponendum incitatus.

4.° An Dei Famulum veneratione sua prosequatur, an desideret eius Beatificationem necne.

Generalibus hisce interrogationibus expletis ad rem ipsam deveniendum est; ac primo testis interrogetur *de vita Martyris*, de ortu, patria, parentibus, adolescentia, inito forte clericali statu, vel religioso, aut sacerdotio suscepto, de officiis in Europa gestis, de itineribus exantlatis ad Missiones, de muneribus in missione gestis, de peragratis infidelium provinciis, de conversionibus procuratis.

Quae vero haec argumenta spectant, etsi diligenter inquirenda erunt, tamen ad rem de qua est agendum haud ita praestant, ut de minimis quoque sciscitari atque perquiri testes oporteat. Secus autem de sequentibus punctis, qui ad martyrium et causam martyrii pertinent.

Igitur interrogandus testis: *De causa martyrii ex parte tyranni*, id est: de causa atque origine persecutionis, generalis vel localis: — De edictis quae ad rem forte fuerint emanata, vel de iussibus a magistratibus datis: — De inita persecutione atque de sacrilegiis, vastationibus aliisve ad rem peractis, de christianorum dispersione vel captura: — De popularium hostium animo, sermonibus, calumniis in Christi fidem iactatis, etc. — Testes interrogandi sunt et de minimis circumstantiis, de sermonibus quos audierint, de gestis quae viderint vel narrare audiverint, de edictis quae legerint aut alias noverint, ita ut singulas circumstantias copiose, abunde, singillatim, adamussim elucident.

(Ad proximum numerum).

ACTA PONTIFICIA

MOTU PROPRIO

De examinibus ordinandorum in Urbe.

PIUS PP. X.

Sacrosancta Tridentina Synodus de iis agens, qui ad sacra initiandi forent, sic perscribebat: « Sancta Synodus, antiquorum canonum vestigiis inhaerendo, decernit ut quando Episcopus ordinationem facere disposuit, *omnes* qui ad sacrum ministerium accedere voluerint, feria quarta ante ipsam ordinationem vel quando Episcopo videbitur, ad civitatem evocentur. Episcopus autem, sacerdotibus et aliis prudentibus viris, peritis divinae legis ac in ecclesiasticis sanctionibus exercitatis, sibi adscitis, ordinandorum genus, personam, aetatem, institutionem, mores, *doctrinam* et fidem diligenter investiget et examinet » (1).

Ex quibus profecto patet neminem omnino excipi a doctrinae periculo subeundo, qui velit ad sacros ordines promoveri; itemque doctrinae periculum eiusmodi, non quasi pro forma atque obiter, sed diligenti investigatione faciendum. — Ac merito quidem: non enim promiscuum est, doctus sit an indoctus qui sacris initietur; sed ea prorsus ratione qua castis rectisque moribus commendari illum oportet, eadem et doctrina exornari necesse est.

Hinc Decessores Nostri, praesertim vero Alexander VII f. r., Const. *Apostolica sollicitudo*, de doctrinae examine ab ordinandis rite peragendo multa monuerunt ac sapientissime decreverunt, tum pro dioecesibus universis, tum praecipue pro hac alma Urbe, quae ipsis erat peculiari officio commendata, utpote Romani Episcopatus sedes.

Quae quum decursu temporum, ut assolet in humanis, nonnihil neglecta fuerint; placet Nobis, quoniam res agitur momenti maximi, quid in ea re sit praestandum enucleatius edicere ac distinctius statuere. Quae igitur sequuntur sancte in posterum praestanda volumus et mandamus.

I. Quicumque in Urbe, sive de saeculari clero sive de regulari, sacris ordinibus initiandi erunt, omnes, excepto nemine, doctrinae periculum facient in Curia Cardinalis Vicarii Nostri.

(1) Sess. XXIII, cap. VII, *de Reform.*

COLLOQUIA LATINA

Ludus globulorum [1].

Metanolius. — Heus, Fabi, unde tibi sacculus tam plenus globulorum?

Fabius. — Furatum mene credis?

M. — Apage cum ista suspicione: non te puto furatum. Emistine? an donati sunt tibi? an lucrando acquisivisti?

F. — Lucrando maiorem partem; reliquos emi.

M. — Quid, si te pauperiorem conciliem?

F. — Quid si caelum ruat? Sed si quid audes?

M. — Libet ludere?

F. — Cur non libeat?

M. — Quo genere?

F. — Illo, per quod tu mox aut Croesus aut Irus fias; ille, si viceris; hic, si victus fueris, quod opto et spero. Vix tibi sunt viginti globuli.

M. — Fuit, quando tu trecentos non habebas. Age, dic, quo genere certabimus.

F. — *Par impar* volo, ita ut scrobiculum humi faciamus, capacem unius pugni virilis, altum mediocriter. Inde ego certo intervallo distans, et volae insistens meos tuosque simul in illum levi iactu coniiciam. Sin incurrerit in fossulam numerus par, omnes globuli erunt mei, quique foris quique intus iacebunt; si impar, omnes erunt tui.

M. — Ast ego quoque iacere velim.

F. — Esto, sed tunc quando ero victus. Fac scrobiculum.

M. — Commoda cultrum.

F. — Franges, et magno stetit.

M. — Minime; est terra mollis et argillacea.

F. — Digitis everre frustula.

M. — Dictum et factum; everri. Haec erit meta.

F. — Nimium distat.

M. — Quomodo nimium? Duobus passibus meis, et semis: est humus plana, sine lapidibus stratoriis, leniter acclivis, accomodata huic ludo. Si esset scrobiculus ad parietem, liceret iacere maiore vi. Quot vis dem tibi in manum?

F. — Si vis cito rem perdere, da multos.

M. — Duos dabo?

F. — Hoc nihil est. Vis me quatuor globulos iactare?

M. — Ego quatuor do.

F. — Iam hoc aliquid est. En octonarium, sic collocatum, ut binarius binarium sequatur.

M. — Sta intra metam, ne digitum transversum, aut unguem latum excesseris.

F. — Siccine?

M. — Etiam. Sed iam nimis propendes contra scrobiculum.

F. — Non profecto.

M. — Immo. Esto iustus, si me vis esse.

F. — Sum. En iacio. Quatuor sunt intus; numerus par.

M. — Exspecta, ne colligas: adhuc alii accurrunt adversus scrobiculum. Hem, quintus incurrit; mea est victoria. Iam tu mihi da numerum.

F. — Accipe sex.

M. — Placet. Prima victoria addidit animos. Aspice, omnes inieci, evax!

F. — Accipe rursus totidem.

M. — Accipio. Octo sunt intus. Io, io, tertia palma!

F. — Accipe denuo, et totidem.

M. — Ecce tibi rursus octo.

F. — Nolo amplius ludere.

M. — Quare?

F. — Tecum est felicitas.

M. — I, gloriare de tuis globulis. Fecine sacculum tuum leviorem?

F. — Et tibi alius faciet.

M. — Tumebas ante.

F. — Et tu modo....

(1) Ex opere Iacobi Pontani, cui titulus *Progymnasmatum latinitatis*. (Monachii MDCX). — Passim retractavit I. F.

DE SACRA CONGREGATIONE

EPISCOPORUM ET REGULARIUM.

Sacra Romana Congregatio, quae per ellipsim Episcoporum et Regularium vulgo nuncupatur, ad negotia et consultationes deputata est tum ab ipsis episcopis de suo pastorali munere a Sum. Pont. requisita, tum circa querelas in ipsos vel eorum accensos a fidelibus motas, tum denique ad dirimendas quaestiones, quae sive internam Religiosorum Ordinum disciplinam respicerent, sive inter unum et alterum Ordinem, vel inter Regulares et Episcopos exorirentur.

Eius origo an. MDLXX repetenda, quando Cardinalium Congregatio quaedam instituta est « pro exequendis decretis a Visitatoribus Apostolicis editis pro dioecesi Aquileensi »; huiusmodi autem Congregationes alias Gregorius PP. XIII instituit an. MDLXXIII ac MDLXXVI, ad quas non tantum a Visitatoribus, sed etiam ab Episcopis et Regularibus negotia deferri coeperunt. Xystus autem PP. V an. MDLXXXVI Const. *Romanus Pontifex* Congregationem ordinavit « pro consultationibus Regularium utriusque sexus », atque post annos duos const. *Immensa* duas decrevit Congregationes, alteram « pro consultationibus Episcoporum et aliorum Praelatorum », ut scilicet « Patriarcharum, Primatum, Archiepiscoporum, Episcoporum, Praelatorum et Ordinariorum quorumlibet etiam inferiorum petitiones audiret, propositisque difficultatibus, quaestionibus ac controversiis aliisque super quibus consulta esset, etiam per litteras, sedulo humaniterque responderet, dubia, rationes et causas Ecclesiarum earumque dignitatis, iurisdictionis, exemptionis, immunitatis, iurium, privilegiorum et laudabilium consuetudinum conservationem concernentes summario cognosceret, atque ex partium petitione quam ex officio componeret prout honestum opportunumque videretur »; causas item « inter quascumque singulares personas et universitates..., praeter eas quae Concilii Tridentini interpretationem exigerent, et ordinem iudicialem re ipsa requirerent » examinaret; alteram « pro consultationibus Regularium », quae « Regularium, Claustralium, Mendicantium et non Mendicantium, Hospitaliorum et Militarium possidentium et non possidentium, cuiusvis demum Ordinis essent, controversiis, dubitationibus, consultationibus propositis responderet »; audiret pariter « causas et controversias inter praedictos Ordines vertentes sive in universum, sive ratione particularium locorum, dummodo formam iudiciariam non requirerent ». Sub nomine autem Regularium, etiam Moniales cuiusvis regulae et observantiae Pontifex comprehendi voluit. Hae vero Congregationes, quum praesertim negotia agitarentur plerumque inter Episcopos ac Regulares, paullatim in unam coaluerunt, quae idcirco Episcoporum et Regularium fuit.

Verumtamen, Ordines Regulares quod attinet Principi cordi esse debet non tantum exortas removere difficultates statum Regularium vel disciplinam regularem deordinantes, sed maxime ea constituere, quae provehant regularem disciplinam et Regularium statum reddant magis tutum et firmum (1).

Itaque Innocentius PP. X an. MDCLXVIII peculiarem Cardinalium Congregationem instituit « super statu Regularium » ac aliam deinde Innocentius XII « super disciplina Regulari » in universo orbe. Quum vero ex multiplicatis Congregationibus dubia atque dissensiones orirentur circa earumdem competentiam, idem Pontifex decrevit insuper ex facultatibus Congregationi super statu Regularium tributis, alias Congregationi a se institutae transferri debere, alias Congregationi Episcoporum et Regularium, addens, circa Regulares totius orbis, huius Congregationis proprium esse munus « Romano Pontifici ea iugiter suggerere ac proponere, quae, pro eorumdem Regularium fovenda seu reparanda disciplina opportuna fore in Domino iudicaverit » (2).

Resolutam sic Congregationem super statu Regularium, Pius PP. IX renovavit conlatoque peculiari munere ad vitam Religiosam instaurandam, decrevit ut Sacrae Congregationis Episcoporum et Regularium Cardinalis Praefectus una simul praesideret Congregationi super disciplina regulari, ac praefectura Congregationis super statu Regularium modo sibi Romanus Pontifex retineret. Ex hisce patet tum Congregationem super statu Regularium, tum Congregationem super disciplina regulari subsidiarias esse Congregationi Episcoporum et Regularium. Addere iuvat, ex hodierna praxi eas non exercere potestatem « iudicialem », sed tantum « executivam » et « legislativam », neque Moniales iis subiacere, quippe quae plerumque a iurisdictione Episcoporum haud immunes sint: itaque si quid de iis constituendum fuerit, id cavet Congregatio Episcoporum et Regularium.

Cuius quidem Congregationis competentia alia « privativa » est, alia « cumulativa » (3) Privative huic Congregationi competit negotia explere circa exequutionem legum Tridentinarum ad Ordines Regulares pertinentium (4), ac circa iura et officia Episcoporum in viros Regulares et in regimen Monialium. Competentia autem « cumulativa » ad ea omnia extenditur, quae regimen spirituale fidelium cuiusvis coetus respiciunt; atque ideo Congregatio haec « universalis » aliquando appellata fuit.

(1) Cfr. opus Michaelis Lega *De iudiciis ecclesiasticis*, p. II, tit. IV, in quo etiam recte adnotatur, aliquoties " statum „ regularem et " disciplinam „ regularem indiscriminatim usurpari; sed proprietate vocabulorum et rerum considerata, " statum regularem „ ad fundamentales regulas se referri, quibus Ordines religiosi constituuntur; " disciplinam regularem „ vero potius respicere observantiam praeceptorum, quae specialia esse solent in singulis Familiis Regularibus.

(2) Const. *Debitum*, d. IV mens. Aug. MDCXCVIII.

(3) Cf. Lega, op. et loc. cit.

(4) Diximus " exequutionem „; interpretatio enim propria est Congregationis Concilii, prouti de ipsa sermonem habentes adnotavimus. — Cfr. num. sup.

PER ORBEM.

Ne quis crediderit, quod solitum iter meum per orbem in superiore numero referre omiserim, me officium meum deliciarum, aut saltem beati otii causa neglexisse; requievi quidem, at in lecto, febri adstrictus. Quamquam, bono alite, ea ipsa non fuit, quae, inferioris Americae fines transgressa, Neo-Aurelianensem civitatem, ingrata hospes, visitavit; flavam, quam nuncupant, febrem dico, quamque depellere omnis generis remedia nondum valuerunt; itaque victrix victimas plures sibi comparavit, neque ipsi dioecesis episcopo pepercit.

Ceterum, ubi primum convalui, crumenam meam suscepi atque iterum huc illuc vagari coepi, a Borussia tamen longius progrediens, ne me, viribus etiamtum infirmum, cholera quoque morbus suaviter amplecteretur.

⚜

Viam itaque Hispaniae sum ingressus; at ciborum caritas e Vandalitia depulit; eoque magis quod invitamentum Guerritae, taurorum debellatoris, renuere deberem, qui in pauperum solatium magnam pecuniam erogavit ceterosque omnes in provincia illa commorantes ut ipsius nobile exemplum sequerentur appellavit: nullum enim taurum unquam mactavi, ut Guerritae divitiis gaudere possem!

A Barcinone autem procul detinuit fragor globorum ignitae pulveris, qui a scelesta nefariorum hominum manu incensi sunt, civiumque alios ad necem, ad vulnera alios adduxerunt.

Igitur ad Maioricam insulam confugi, ubi cum viris omnium gentium astrorum cognitione excellentibus sine ulla sollicitudine, omnibus ignotus ac vere « in tenebris », mirabile vidi spectaculum quod solis omnis defectus die Augusti mensis trigesima ad meridiem illic praebuit.

⚜

At nova infortunia alio me adducunt; inter incendia primum, in Tridentina regione, ubi domus aliquot comburuntur. Quid vero haec, si cum rabie compararis, quam Vulcanus contra Adrianopolim civitatem effudit? Heic enim aedes ad mille trecentas et quinquaginta usque flammis voratae sunt; emporia trecenta, scholae tredecim, templa sex; brevi, tria millia hominum et ultra ad incitas redacta dicuntur.

Rand, in urbe Pensilvaniae, nitratae pulveris fabricae duae, alia post aliam ex improviso tonant. Quid damna commemoro? Aedificia decem solo sternuntur, ferreis axibus stratae viae destruuntur; ad septem millia passuum ruinas videre est.

⚜

Neo-Eboraci gravis calamitas ex aerea ferrivia parta est, cuius currus, ad bivium, ob axium erratam quamdam a custode permutationem, limitibus exierunt, atque in substantem viam impulsi, viatoribus nonnullis mortem procurarunt.

⚜

Sed iam me Italum hominem luctus decet atque plangor; quis imo immanis illius terraemotus, notitiam aliquam audiens, unde octava huius mensis die Calabra terra pulcherrima et feracissima vastata omnis est, temperet a lacrimis? Concubia nocte, dum miseri incolae somno indulgent, boatus formidabiles ex improviso insonant, simulque terra tremit, subsultat, hiscit hinc inde.... Perterriti cives et oppidani se proripiunt lectis, domibus; at, heu! fragiles aedes praecipitant, delabuntur, in suamque trahunt ruinam turbas fugientium: qui autem letho vulneribusque sospites evadunt, parvo temporis momento tecto omnibusque opibus orbati, quasi hebescentes caelitumque hominumque fidem invocantes vagantur per agros.... Subveniunt quidem miseris fratribus Itali omnes, in primisque paterna caritate Pontifex summus, Episcopi, Italiaeque rex, qui ultro inter subditos tam misere pessumdatos advolat perque aliquot dies versatur; subveniunt quoque ex exteris gentibus liberales animi; at si fami, vestibus, domiciliis generose hi medebuntur, quisnam tot funeribus afferet remedium? Miserebitur Deus!

LIBRI RECENS DONO ACCEPTI.

Dott. Marco Galdi. **Cornelio Gallo e la critica virgiliana.** — (Patavii, ex Off. P. Prosperini, 1905).

Dissertationem hanc M. Galdi composuit ad « lauream » litterarum in athenaeo Neapolitano consequendam an. MDCCCCIII; nunc autem praelo mandans affert quidem latinis litteris non ignobile tributum. Opus in capita VI dividitur; a VI^a ac X^a Vergilii ecloga sermonis initium deducens, in quibus peculiaris momenti notitiae praebentur circa poeticum C. Galli laborem, cl. scriptor generalia trahit de Galli natura; deinde de eius patria disputat, — (quae tamen quaestio dubia adhuc relinquitur) — per coniecturas nonnulla circa eius institutionem assequitur; et quum Cornelii poeticum ardorem atque amicitiam cum Vergilio ad trutinam partim vocaverit, reliquam poetae vitam attingit usque ad eius mortem, quam ipse domo et provinciis, non aperte nota causa, interdictus, sibi conscivit. Postrema operis pars tum Galli carminum vices examinat post eius mortem ad nostra tempora, tum, Skutschii ad opinionem accedens, illi poemation *Ciris* vindicat, cuius denique variae lectiones perpenduntur.

Dott. Marco Galdi. **Il sentimento della natura e della gloria nell' epistolario di Plinio il giovane.** (Indid.).

Eumdem Rossanensis gymnasii doctorem iam socii et lectores nostri Plinii iunioris maxime studiosum norunt; in nostris enim paginis ipsius scriptum nuper vulgavimus de iis, quae Plinius circa Graecas litteras sentiret. Novo hoc opusculo Galdius naturae gloriaeque sensus quales in Plinio fuerint ex illius epistolis postquam deduxit, concludit auctorem immodicae ostentationis aut superbiae immerito a pluribus accusari.

C. Plinio Cecilio Secondo - Epistole scelte. — Introduzione e commento di Luigi Zenoni. (Venetiis, ex off. Sorteni et Vidotti, 1905; ven. lib. 3).

Aloisius Zenoni, Ioannis patris vestigiis insistens, qui Italis scholis libros probabiles quidem iamdiu indesinenter aptavit, hoc volumen eo consilio edidit, ut iuvenum studio Latinum auctorem offerret, cuius e scriptis lectorum mens antiquum percipiat spiritum eumdemque admiretur, simulque ex honesto eius animo exempla recolat vitae salutaria. Quo autem rem facilius consequeretur, contractis commentationibus, collatisque aut comparatis notitiis, quae sive ab aliis auctoribus sive a Plinio ipso deduci possent, ac simul hodierna scientiavalde utens, publicos privatosque mores, instituta, fidem antiquorum brevi exposuit; pluribus adnotationibus proprium Plinii sermonem ac dicendi formam explanavit, sensumque ac vim latinae orationis cum Italica optime composuit; quod quidem quantum in adolescentium progressum conferat nemo neget, qui iuvenum institutioni sese addixerit. Accedunt tum sobria de Plinii aetate, vita atque scriptis disputatio, tum rerum et vocabulorum indices; quae opus perficiunt, dignumque reddunt quod scholis secundi ordinis enixe commendetur.

I. F.

AENIGMATA

AB ANDR. PAPAY PROPOSITA.

I.

Cornibus ablatis, mutilum ne despice brutum.
Quid sim, quid valeam, dicere quis valeat?

II.

Cornua deme mihi; furiali dente nocebo;
Ipsos vel celeres assequor ore canes.

Ex sociis, qui utriusque aenigmatis interpretationem ad Commentarii moderatorem miserint intra menses duos, unus, sortitus, gratis accipiet I. B. FRANCESIA comoediam latinis versibus scriptam, cui titulus:

SATURIO.

Aenigma an. VIII, n. VII propositum his respondet:

Calor — Color — Olor.

Rite solutum miserunt:

Petrus Tergestinus. — Car. Stegmüller, *Sabaria*. — Fel. Dacomo, *Alba*. — Guil. Schenz, *Ratisbona*. — I. Walter, *Neo-Eboraco*. — Mich. Fasinski S. F., *Staraviesia*. — Seminarium Episcopale Guastallense. — Renk par., *Davenportu*. — D. Le Provost, *Briocen*. — F. Arnori, *Mediolano*. — Ios. Baldus, *Faventia*. — Mich. Vidal, *Palma in insula Maiorica*. — Em. Gschwind S. P., *Praga*. — G. Vallas, *Corduba*. — Senior Astensis. — I. A. C. Oudemans, *Traiecto ad Rhenum*. — Princ. Gordon, *Mancunio*. — Ferd. Ferrari, *Guastalla*. — Ric. Müller, *Berolino*. — Lad. Lud. Podobinski, *Bochnia*. — Collegium Scholarum Piarum *Stellae*. — Call. Amalberti, *Albio Intemelio*. — Am. Robert, *Marieville*.

Sortitus est praemium:

Petrus Tergestinus,

ad quem missa est Iosephi Romeo elegia

AD PIUM X.

Qua in re Tridentinae Synodi decreta innovamus et confirmamus, ac privilegium exemptioni quodcumque penitus extinguimus, atque illud etiam quo fruitur Societas Iesu ex Constitutione *Pium* Gregorii XIII et Constitutione *Quantum* Pauli V Decessorum Nostrorum.

II. Quibus de rebus quave methodo examinandi sint, qui vel sacram Tonsuram vel minores Ordines sunt suscepturi praxis edocet, quae huc usque obtinuit, quamque Nos obtinere in posterum, nulla mutatione, volumus.

III. Ad maiores Ordines qui sunt evehendi, ii de *Instructione* primum interrogandi sunt, quae ad Ordinem suscipiendum pertinet. Tum etiam tractationes aliquas de Theologia dogmatica proponent: videlicet, unam pro Subdiaconatu; binas pro Diaconatu; ternas pro Presbyteratu, ac praeterea tractationem de sanctissimo Eucharistiae Sacramento.

IV. Qui ad Diaconatus Ordinem promovendi sunt, in faciendo periculo, tractationem theologicam, quam pro Subdiaconatu proposuerunt, iterum proponere ne queant: item Sacerdotio qui sunt augendi, tractationem nullam proponant, de qua in praeteritis examinibus tentati iam fuerint.

V. Quas quisque theologicas tractationes proponat, singulorum ordinandorum arbitrio permittimus. — Cardinalis tamen Vicarii Nostri erit tractationum seriem praescribere ac definire, praeter cuius limites nulla ordinandis eligendi facultas esto. — Singula porro examina quam diu sint protrahenda, eiusdem Cardinalis Vicarii Nostri prudenti arbitrio statuendum relinquimus.

VI. Quicumque, ex ordinandorum numero, Theologiae lauream in aliqua pontificia Universitate consequuti fuerint; eos a subeundo periculo de re theologica exemptos volumus.

VII. Pontificia decreta quae adhuc vigeant, et Vicariatus Nostri Urbani consuetudines, quae hoc Motu-proprio Nostro non sint mutata vel abrogata, vim omnem ac robur in posterum etiam obtinere volumus ac decernimus.

Contrariis non obstantibus quibuscumque.

Datum Romae apud Sanctum Petrum, die XVI Iulii anno millesimo noningentesimo quinto, Pontificatus Nostri secundo.

PIUS PP. X.

DIARIUM VATICANUM.

(Die XXI mens. Aug. — d. XX mens. Sept. MDCCCCV).

Coram SSmo admissiones.

Praeter Purpuratos Patres, Urbanos Antistites, aliosque viros, qui sui cuiusque muneris gratia Pontificem de more adiverunt, peculiari nota digni sunt iuxta admissionis diem: Hiacynthus Cormier, Ordinis S. Dominici magister generalis; manus Teutonorum peregrinorum a cl. v. Conrado Müller, regii gymnasii Wurtemburgensis doctore, coram adducta; Prosperus Scaccia, episcopus Tiburtinus cum presbyteris triginta dioecesis suae; excmus vir Michaël Martins de Antas, Lusitaniae legatus apud Apostolicam Sedem; De la Faille de Leverghem comes, Belgicae legationis a secretis; De Tejada de Valdosera comes, Hispaniae legatus; Ianuarius Granito Pignatelli de Belmonte, archiepiscopus Edessen., Nuntius Apostolicus Vindobonae; Rinaldus M. a Sancto Iusto, Ordini Carmelitarum Excalceatorum praepositus; Petrus Pacifici, novus Congnis a S. Hieronymo Emiliani, vulgo « Somaschorum », superior generalis cum consilio Congnis suae; De Tejada de Valdosera comes iterum, litteras Hispanici gubernii exhibens, quibus a legati munere ipse revocatur, in eiusque locum Roderigus Figuera y de Torres marchio sufficitur; manus peregrinorum ex Gallia, a Parisiensi Vicario coram adductorum; Antonius M. Lechert, Missionariorum a Divino Amore Iesu superior generalis.

Pontificiae electiones.

— R. p. Laurentius Janssens ex Ordine S. Benedicti inter « Consultores Commissionis de biblicis studiis » recensetur.

— R. p. Raimundus Netzhammer ex Ordine S. Benedicti, rector Pontificii collegii Graecorum in Urbe, archiepiscopus Bukarestien. eligitur.

— Excmus vir Alfonsus Archi, episcopus Comaclen., ad Comensem dioecesim regendam transfertur.

— Ioannes Pellizzari, Protonotarius Apostolicus ad instar participantium, canicus primicerus cathedralis Tarvisinae et illius seminarii rector, episcopus Placentinus creatur.

— Dominicus Pasqualigo ex Ordine S. Dominici alter a « Commissario » S. R. U. Inquisitionis dicitur.

Vita functi viri clariores.

— Ad Kilwam, pro fide interemptus, **Cassianus Spiss**, Vicarius Apostolicus Zanguebaren. merid., ex Ordine S. Benedicti a S. Ottilia in Bavaria, episcopus Ostracinites, S. Iacobi in oppido Rhaetiorum natus an. MDCCCLVI.

— Romae, die VII mens. Septembris, Purpuratus Pater **Raphael Pierotti** ex Ordine S. Dominici, iam Sacri Palatii praefectus, vir doctrina ac pietate insignis, Sorbani-Episcopi in oppido Lucan. archidioecesis ortus d. I mens. Ianuarii an. MDCCCXXXVI.

Varia.

— Rmo viro Emanueli Baabdaty, Abati generali Monacorum Maronitarum a S. Isaia, tribuitur a SSmo facultas condendi in Urbe hospitium pro iuvenibus illius religiosi Ordinis studiis operam dantibus.

ANNALES.

Pax inter Iaponios et Russos composita.

Ex pacis foedere inter Iaponios et Russos sanctae, cuius summam superius, in hoc *Vocis Urbis* numero, retulimus, id partium consilium praecipuum facile apparet, ut Russis pariter atque Iaponiis erga Sinenses aequalitas omnino sit tum circa ferriviarum rationem, tum circa concessiones, quae in futurum fieri possint: quae quidem cautelae pacis diuturnitatem praeter omnia tutantur.

Sed tamen in Iaponia foederis conditiones tam malo animo acceptae sunt, ut populus ad tumultus passim accesserit, Tokii atque Yokoamae in urbibus praesertim, ubi armorum vis ad eos comprimendos adhibere oportuit. Dum vero scribimus quies restituta videtur, quum praesertim plebs certior facta fuerit de pluribus utilitatibus, quae ex eodem foedere Iaponiae partae sunt.

Russorum civiles res.

Contra, a Russis, uti par erat, gaudio aut saltem animi solatio quodam pax accepta; quod tamen minime impedivivit quominus civilis perturbatio cessaret omnino; itaque operariorum ab opere desertiones, agricolarum seditiones, crimina in magistratus tentata, postremo quoque hoc temporis spatio, recensenda sunt.

Gravissima autem in Caucasica regione acciderunt, ubi odium antiquum Tartaros inter atque Armenos horrenda procuravit. Civile bellum Baku praesertim ad urbem exarsit: inde caedes, incendia, depopulationes, quae milites contundere plerumque non valuerunt. In petrolii puteos multos vis nefariorum hominum quoque adhibita; ex quorum destructione oeconomica damna Russorum omni civitati sunt comparata, quae haud brevi sarcientur.

Balkanici et Cretenses motus.

Dum Creta in insula res immotae manent, hinc incolis in seditionibus perdurantibus, hinc Europaearum nationum legatis insulae tutelam gerentibus in earum cohibitionem incumbentibus, Turcicum imperium retractans se ostendit circa legatorum electionem confirmandam, quos exterae gentes deputarunt ut Macedonico aerario administrando invigilarent. Interim novae praedonum catervae regionem cursitant.

Norvegorum secessio.

Ad res cum Sueionibus ob Norvegorum secessionem sedate ordinandas, Carlstad in urbe utriusque gentis legati convenerunt: qui, post nonnullas diremptas quaestiones, in via quodammodo retenti sunt a turribus duabus nullius bellici momenti ad fines erectis, quas Sueiones deletas volunt; renuunt contra Norvegi civilium animorum pleni. Omnium tamen spes est fore ut quaestio haec etiam feliciter componatur.

Mauritanae res.

Mauritanum imperium scribendi argumentum indesinenter praebet. Hodie de novo cum Gallis discrimine sermo est, quorum subditum ex Algeria Mauritani captivum suum iniuria fecerunt, neque facile fuit Gallico legato sibi vindicare. Adde proelium inter Raisulium, quondam latronem, nunc autem regium satellitem, et « Angueras » gentem actum, magna hominum caede, ad votum emittendum ut conventus ille brevi coeat qui, Mauritano Caesare quamvis aegre assentiente, tum exterarum gentium dissensiones inibi tollat in posterum, tum quietis tempus tandem aliquando inauguret.

PUBLICI PER ORBEM COETUS

LEGIBUS FERENDIS.

In **Austria**, administris studiis commerciisque praepositis munus abdicantibus, in eorum locum sufiecti Bienerter dynasta atque Anersperg comes.

In **Batavia** « Status generales », quos dicunt, congregati; iisque reginae oratione civilis constitutionis immutatio, proxime habenda passim, nunciata est.

In **Hispania** nova comitia habita.

In **Hungaria**, quum rogatio legis quam « e suffragio universali » nuncupant ab administris proposita regi haud accepta fuerit, Fejervary praeses eiusque collegae ab officio recesserunt.

Sponsor: IOANNES BAPTISTA CIAMPI, iurisperitus.

ROMAE — Ex officina *Pacis* Phil. Cuggiani.